

VIIULI HUVIÕPPE ÕPPEKAVA

Huviõppe ülesandeks on

- kujundada positiivset suhtumist muusikalisse tegevusse, rikastada õppijate tundeelu muusikaelamuste kaudu ning arendada muusikalist maitset;
- julgustada õppijaid end muusika toel ja musitseerides vabalt ja loovalt väljendama, arendada kollektiivset ja individuaalset musitseerimist ning esinemisostkust.

Huviõppesse võetakse vastu õpilasi alates 7 eluaastast katsete alusel.

Põhiõppest huviõppesse suunatakse õpilane avalduse alusel või õppenõukogu otsusega juhul, kui ta ei suuda täita põhiõppe õppekavas kehtestatud miinimumnõudeid, kuid on muusikaliste eeldustega ja soovib koolis edasi õppida.

Õppeaasta jaguneb kaheks poolaastaks (neljaks õppeveerandiks) ning koosneb 35-st õppenädalast, mis korrapärase õppetöö kõrval sisaldavad ka avalikke esinemisi. Õppetöö toimub tunniplaani alusel 45-minutiliste individuaal- ja rühmatundidena. Õppevaheajad koolis on üldhariduskooli õppeaasta koolivaheaegadega samal ajal vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele.

Ained ja nädalatundide arv:

(õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Aine / aasta	Noorem aste		Vanem aste			lisa-aastad*		Maht tundides
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
Viul	1	1	1	1	1			175
Solfedžo	1	1						70
Rühmatund	1	1	1	1	1			175
Koosmusitseerimine		1	2	2	2	3	3	455

Rühmatund sisaldab loovustegevust, rütmikat ja muusikalugu

Koosmusitseerimise tunni eesmärgiks on arendada meisterlikkust erialainstrumentil ansamblimängupartnerina

*Lisa-aastad on mõeldud huvilistele, kes soovivad jätkata mängimist ansambli või orkestri koosseisus.

Kohustuslik avalik esinemine toimub vähemalt 1 x õppeaastas

Õppurit ei hinnata numbriliselt, vaid antakse kokkuvõttev suuline hinnang.

Huviõppe vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele tunnistus, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht.

AINEKAVAD

VIIUL

Õpetaja koostab õppuri individuaalplaani arvestades lapse arengut ja võimeid

Tulemusrikkaks tööks on oluline korras pilli ja poogna olemasolu (head keeled, mugav lõuahoidja, padi jne.). Vajalik on oskuslik repertuaarivalik, mis lähtub eelkõige õpilase individuaalsusest ja on talle jõukohane. Programm ei sisalda kogu olemasolevat pedagoogilist repertuaari, vaid on tehtud valik.

ÕPETUSE EESMÄRGID

Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine. Konkreetne toonikujundus. Väljendusrikas fraasikujundus ja eri karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse. Selge vormikujundus ja õige stiil.

NOOREM ASTE

I-II aasta

Heliredelid ja kolmkõlad: 1–2-oktaavilised mažoorid ja minoorid, nt Re-maž. re-min;

La-maž. la-min.; Sol-maž.

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad

Etüüdid ja kogumikud:

1. K. Fortunatov. Noor viiuldaja I
2. Etüüdide kogumik I / M. Garlitski, K. Rodionov, K. Fortunatov
3. J. Jivik. Väike viiulimängija I, II
4. A. Grigorjan. Viiulimängu algõpetus
5. Tivik, I. Väike viiulimängija. Tallinn.
6. Kotli, T. Viiuliaabits. Tallinn.

Valik paladest:

1. D. Šostakovitš. Tore päev
2. L. van Beethoven. Koopaorav
3. B. Bartók. Laste laul

Nõuded:

- võimalikult vaba ja mugav pillimäng;
- täpse intonatsiooni ja kõla taotlemine;
- strihhidest: *détaché*, *legato* ja nende kombinatsioonid;
- sujuv keelevahetus.

VANEM ASTE

III-IV-V aasta

Heliredelid ja kolmkõlad: 1-2-oktaavilised mažoorid ja minoorid I-III positsioonis koos positsioonivahetusega. Nt: Sol-maž. la-min.; Re-maž. sol-min.; La-maž. re-min.; Do-maž. si-min.; Fa-maž.; Si-maž.

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad

Etüüdid ja kogumikud:

1. Noor viuldaja II / K. Fortunatov
2. F. Wohlfahrt. 60 etüüdi op. 45; op. 74
3. G. Schradieck. Sõrmeharjutused
4. H. Kayzer. 36 etüüdi op. 20
5. S. Suzuki. Violin School III, IV

Valik paladest:

1. J. S. Bach. Marss
2. P. Tšaikovski. Vana prantsuse lauluke
3. C. Weber. Jahimeeste koor
4. N. Baklanova. Romanss; Mazurka; Allegro
5. Ch. Dancla. Romanss
6. J. Ph. Rameau. Tamburiin
7. L. van Beethoven. Menuett

Nõuded:

- I, II, III positsioonis mäng koos posits. vahetusega;
- tutvumine topeltnootide, akordide, flažolettide, trillerite mängimisega;
- strihhidest: *détaché*, *legato*, *martelé*, *staccato*;
- muusikalise väljenduslikkuse arendamine koos vibraato õppimisega.

KOOSMUSITSEERIMINE

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane.

Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Lihtsaid laulukesti saab algaja saata lahtistel keeltele *pizzicato* või *arco*.

Vastavalt võimalustele saab kasutada ansambli erinevaid koosseise: nt kaks viulit, viiul ja alt, viiul ja tšello jne. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane. Heaks materjaliks on rahvalaulud, kus lahtistel keeltele SOL RE LA on S-T-D funktsioon Re-mažooris, RE LA MI keeltele S-T-D funktsioon La-mažooris. Saatepartiis saab kasutada lihtsaid rütme ja ka pause. Raskusastmelt võiksid järgneda lihtsad kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmitunne. Kaanoneid e. keerdlaule võib leida koolilaulikutest. Näiteks R. Pätsi «Lemmiklauliku» IV, V, VI osa. Kaanoneid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku.

Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitud. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest.

Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

II--V aasta

Ansamblimäng peab andma kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendama rütmitunnet. Noorema astme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti, da capo al Fine, con sordino, pizzicato, arco* jne).

Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

VI--VII aasta

Kui algastme ansamblirepertuaar koosneb enamasti duettidest, siis vanema astme repertuaar võib olla ka kolme- ja enama häälne.

Edasijõudnud õpilased võiksid tutvuda ka kvartetimänguga (kaks viiulit, viola, tõello). Violapartiid on võimalik kohandada ka III viulile, tšellopartiit violale.

Repertuaaris võivad esineda pidevate keerukamad variandid, süngoovid.

Ansamblimängu arendamine vanemates klassides on eriti oluline, kuna see annab eelsoodumuse tegelda muusikaga orkestrites ja ansambrites ka pärast õpingute lõpetamist muusikakoolis.

Repertuaar

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansamblile saab aga palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist.

SOLFEDŽO

Maht: 35 tundi õppeaastas

Eesmärgid: arendada õpilastes rütmitaju, sisemist kuulmist, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet, lauluoskust.

I aasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus, laaditaju, noodikirja algteadmised

Nõuded:

1. Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine.

Lõpujoon. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C. Noodivältused ja pausid

Tervenoot/tervepaus

Poolnoot/poolpaus

Veerandnoot/veerandpaus

Kaheksandiknoot/kaheksandikpaus

Kuuteistkümnendiknoot/ kuuteistkümnendikpaus

2. Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimetused. Töö astmetega

3. Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju väljaarendamine. JO ja RA astmerida
Helistikud: C//a, F//d, G//e ja nende põhikolmkõlad
Märgid: diees bemoll, bekaar
Eakohased 1-ja 2-häälsed laulud. Improvisatsioon

4. Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti

II aasta

Põhieesmärk: rütmiõpetus, astmetaju, solfedžeerimine. Esimesel õppeaastal omandatu kinnistamine.

Nõuded:

1. Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punktteeritud rütmid. Taktimõõt 3/8

2. Helistikud

Kuni kahe võtmemärgiga helistikud. Põhikolmkõlad, D7Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja ebapüsivad astmed. Kvindiringi tutvustus. Harjutuste laulmine astmete ja tähtnimedega. 1-2 häälsete lihtsamad laulud

3. Intervallid

Tutvumine intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, v.3, s.3, v.2, v.3, v.6, s.6, v.7, s.7

4. Diktaat

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

RÜHMATUND

Maht: 35 tundi õppeaastas

Rühmatund sisaldab loovustegevust, rütmikat ja muusikalugu

NOOREM ASTE

Eesmärgid:

- loomisvõime ja fantaasia arendamine
- rütmitaju ja muusika vastuvõtuvõime edendamine
- üldise arengu toetamine muusikaliste tegevuste kaudu (keele ja artikulatsiooni arendamine, parema koordineerimise saavutamine, tähelepanuvõime suurendamine, koostööoskuste edendamine)
- pulsi ehk rütmi teadvustamine, avastamine, arendamine, rakendamine läbi rütmika
- stilistilise rütmilise määratluse võimekuse tekitamine ja arendamine

- rütmiliste elementide taasloomine vokaalselt, kehapillil, rütmipillidel või oma instrumendil
- tutvustada lähemalt erinevaid rütmi- ja plaatpille ja koosmusitseerimine nendel

Õppesisu:

- tunnetada oma keha kui muusikainstrumenti
- julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama
- muusikaväljendusvahenditega tutvumine – tempo, dünaamika, tämber
- rütmilise liikumise arendamine läbi laulumängude ja rahvamuusika
- kõnehääle kasutamine (rütmisalmid erinevates taktimõõtudes koos kehapilli kasutamisega)
- tegevuslik muusika kuulamine (rütmis liikumine; muusika väljendusvahendite – tempo, dünaamika jt. illustreerimine liikumises; improviseerimine)
- kogu õpitava materjali omandamine läbi praktiliste tegevuste
- õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale
- õpetamisel arvestada iga õpilase võimekuse ja eripäraga
- kasutada polürütmika- ja koordineerimisharjutusi

Õpitulemus:

- avaldab loomingulist aktiivsust erinevates tegevusvaldkondades
- tunnetab oma keha kui muusikainstrumenti
- tunnetab 2- ja 3-osalist meetrumit
- omab teadmisi rütmi- ja plaatpillidest
- saab hakkama rütmi- ja plaatpilliansambelis mängimisega
- oskab kujundada rütmisaadet lauludele ja pillilugudele

VANEM ASTE

III-V aasta

Eesmärk

- Tutvustada erinevaid pop-, jazz- ja klassikalise muusika stiile ja žanreid.
- Ülevaade kuulsamatest muusikutest.
- Õpilane kujundab tervikpildi muusikaloo üldistest arengujoontest.

Õppeaine üldiseloomustus

Alustatakse pop-muusika tutvustamisega. Pop-muusika ajalugu hõlmab kahte põhiteemat: lääne popmuusika ja eesti pop-muusika. Teemat käsitletakse ühe aasta jooksul.

Teisel õppeaastal antakse lühiülevaade klassikalisest muusikast heliloojate ja žanrite-põhiselt, alustades keskajast.

Kolmandal õppeaastal käsitletakse eesti muusikat, lavamuusikat (operett, muusikal, rock-ooper) ja jazz-muusikat. Tutvutakse tähtsamate heliloojate, esitajate ja teostega

Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
III aasta I poolaasta	<p><i>Popmuusika</i></p> <p>1950ndad ja <i>rock`n`roll</i> (Bill Haley, Elvis Presley jt.)</p> <p>1960ndad ja briti <i>pop</i> ja <i>rock, soul</i> ja kantri (<i>The Beatles, The Rolling Stones, Stevie Wonder, Bob Dylan, Jimmie Rodgers</i> jt.)</p> <p>1970ndad ja <i>heavy rock, progressiivne rock</i> (Jimi Hendrix, <i>Led Zeppelin, Yes, Pink Floyd</i> jt.)</p> <p>1980ndad ja disko, funk, megastaarid (<i>The Bee Gees, ABBA, Earth, Wind & Fire, Madonna, Michael Jackson, Elton John</i> jt.)</p> <p>1990ndad ja räpp, house, reiv, punk</p> <p>2000ndad</p>
III aasta II poolaasta	<p>Eesti popmuusika</p> <p>1930ndad</p> <p>1940ndad (Raimond Valgre)</p> <p>1950ndad ja 1960ndad (Uno Naissoo, Valter Ojakäär, Arne Oit, Eesti Raadio Meeskvarsett, Laine jt.)</p> <p>1970ndad (Kukerpillid, Apelsin, Ruja, Fix, Kustas Kikerpuu, Olav Ehala jt.)</p> <p>1980ndad (Karavan, Justament, Anne Veski, Jaak Joala, Rock Hotel, Vitamiin, Gunnar Graps jt.)</p> <p>1990ndad (Ultima Thule, Singer Vinger, 2QuickStart jt.)</p> <p>2000ndad (Maarja, Ines, Metsatöll jt)</p>
IV aasta I poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Keskaja muusika, gregooriuse koraal, rüütllaul • Renessanss, O.Lasso, G.Palestrina • Barokk, J.S.Bach, G.F.Händel
IV aasta II poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Klassitsism, Viini klassikaline koolkond, sümfoonia • Romantism, F.Schubert, F.Chopin jt, laul, ooper • 20 saj tähtsaimad heliloojad ja suunad
V aasta I poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Asjaarmastajad heliloojad, laulupeod • eesti muusika 20 saj I pool • eesti muusika 20 saj II pool
V aasta II poolaasta	<ul style="list-style-type: none"> • Operett • Muusikal • Rock-ooper • Jazz-muusika, spirituaal, blues, ragtime, bebop, free-jazz, fusion • Jazz Eestis Tõnu Naissoo, Lembit Saarsalu, Tiit Paulus, Villu Veski, Taavo Rimmel, <i>Kügelaulukuuik</i>, Urmas Lattikas, Raivo Tafenau, jt

Õppetöö meetodid

- Loeng
- Muusika kuulamine
- Videosalvestuste vaatamine
- Kontsertide külastamine

Oskused

1. Õpilane omab ülevaadet muusikaloo arengust, stiilidest ja žanritest.
2. Õpilane suudab eristada stiile ja žanreid kuulamise järgi;
3. Õpilane omab ülevaadet Eesti pop-ja jazzmuusika arengu põhisuundadest ning teab olulisemaid stiilide esindajaid (Raimond Valgre, Valter Ojakäär, Lembit Saarsalu jt.).

Soovitatavaid õppematerjale

T.Siitan. Õhtumaade muusikalugu I. Talmar&Põhi, 1998

Aime Kaarlep. Eesti muusikalugu. Kunstmuusika. Talmar&Põhi, 2007

Joachim E. Berendt. Jazziraamat. *Ragtime*'ist tänapäevani. Vagabund, 1999

Valter Ojakäär. Popmuusikast. Eesti Raamat, 1983

Valter Ojakäär. Vaibunud viiside kaja. Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000

Anne Erm. Polkast rokini. Perioodika, 1989

[PDF to Word](#)